

Zaveza avstrijskih jugoslovanskih učitelj-
: skih društev v Ljubljani. :

V soboto dne 6. septembra 1913

zvečer ob osmih

v veliki dvorani „Narodnega doma“

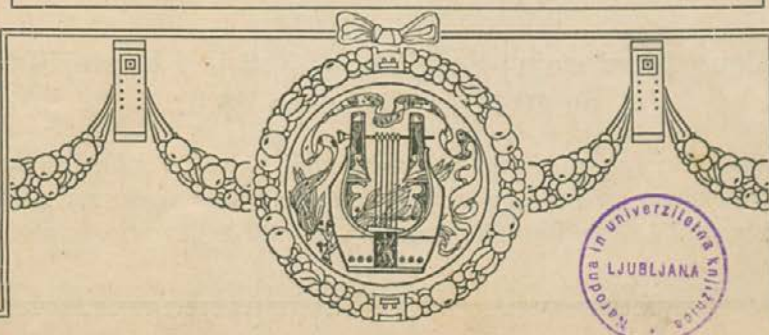
jubilejski koncert

ob proslavi 25-letnice obstoja

„Zaveze“.

Sodelujejo: Koncertna pevka gospa **Mira Costaperaria-Devova** (sopran); glasbeni učitelj in koncertni pianist gospod **Anton Trost** (klavir); gojenec c. kr. akademije za glasbo in uprizarjajočo umetnost gospod **Ivan Trost** (violina) in **učiteljski pevski zbor**, sestavljen ob srebrnem jubileju „Zaveze“. Pevovodja učitelj gospod **Fran Marolt**.

Vzpored:

1. *E. Adamič*: Dan slovanski. Moški zbor.
2. a) *E. Adamič*: Jezdec. }
 b) *E. Adamič*: Uspavanka. } Otroške pesmi. Poje gospa
 c) *O. Dev*: Božji volek. } Mira Costaperaria-Devova.
3. a) *J. Žirovnik*: Prišla bo pomlad zelena. }
 b) *O. Dev*: Gozdič je že zelen. } Slovenske
 c) *M. Hubad*: Ljub'ca, povej, povej! } narodne
 pesmi. Mešan
 zbor.
4. *H. Wieniawski*: Koncert v d-molu, op. 22. (I. Allegro moderato. II. Romanca. III. A la Zingara.) Na goslih igra g. Ivan Trost.
5. *F. Juvanec*: Izgubljeni cvet. Mešan zbor.
6. *Mili Balakirew*: Islamey. Orientalna fantazija. Na klavirju igra gospod Anton Trost.
7. a) *O. Dev*: Gorjanska. }
 b) *J. Žirovnik*: Kaj pa ti pobič? } Slovenske na-
 c) *Fr. Marolt*: Travniki so že zeleni. } rodne pesmi.
 Moški zbor.
8. a) *J. Hatze*: Erotika. }
 b) *A. Lajovic*: Serenada. } Poje gospa
 c) *P. Čajkovsky*: To bilo je v prvi po- } Mira Costape-
 mladi. } raria-Devova.
9. *E. Adamič*: Moravska narodna. Mešan zbor.

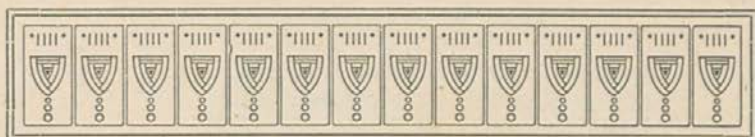

Začetek točno ob osmih zvečer.

Cene prostorom: Sedeži po 4, 3, 2 in 1 K, stojšča po 60 h, za dijake po 40 h.

Vstopnice se dobivajo v predprodaji v trafiki gdč. Jerice Dolenčeve v Prešernovi ulici in na večer koncerta pri blagajnici. — Besedilo pesmim po 20 h izvod istotam.

Besedilo samospevom in zborom.

1. Dan slovanski.

Prišel bo odmenjeni čas,
ko bode razlegal se glas
od krajev, kjer solnce izhaja,
do krajev, kjer solnce zahaja,
ko klical Slovane bo vkup
od krajev vseh vojskini hrup:

Na vojsko, junaki, na bor!
Na črne osvete pomor!
Kar Laba vas je porodila,
kar Donava močna gojila,
vi vsi, kar napaja vas Don,
in kar vas preživlja Sedlon,

vi čujte grometi na glas:
Prišel je odmenjeni čas
od krajev, kjer solnce izhaja,
do krajev, kjer solnce zahaja,
kar nosi Slovana ime,
naj složno poda si roké.

V potokih preлива se kri!
Le zemlja, ki prejšnje si dni
kri hrabrih očetov popila,
se s trupli njihovi gnojila,
sovražnikov krveo popij,
sovražnikov trupla pokrij!

Nad črnimi grobi vesel
Slovan bo zastave razpel,
god svobode nove praznoval,
sveta bo stranem oznanoval
veselega petja odglas,
da tu je odmenjeni čas!

Simon Jenko.

2. a) Jezdec.

Jezdi fantiček moj, hop, hop, hop, hop!
Lep je konjiček tvoj, v loko: kalop!
Jezdil sem do noči tja do dobrav,
divji se mož glasi v hosti: „Bav-bav!“
Hej ti konjiček moj, zdirjaj domov,
spat gre fantiček tvoj, strah gre na lov!

C. Logar.

b) Uspavanka.

Spanček, zaspanček, črn možic
hodi po noči, nima nožic.

Tiho se duri, okna odpro,
vleže se v žibko, zatisne okó.

Lunica ziblje: aja, aj, aj,
spanček se smeje: aja, aj, aj.

— *Vida.* —

c) Božji volek.

Čurimuri, božji volek,
božji volek moj,
zleti, zleti in pokaži,
kje je domek tvoj!

Z roke dečkove je božji
volek odletel,
pa na polja pisana je
cvetki obsedel.

Čurimuri božji volek,
tam je domek tvoj,
zdaj pa zleti in pokaži
kje je domek moj!

Poletel je božji volek
k solncu pod nebó —
dolgo je za njim strmelo
dečkovo okó.

Oton Zupančič.

3. a) Prišla bo pomlad zelena . . .

Prišla bo pomlad zelena,
ljubim fantom razcvetena;
brž ko se ozeleni,
ljubim fantom žalost stri.

Ko se drevje ozelenjuje,
mladim fantom napov'duje,
da je prišel tisti čas,
ko jih kliče vojskni glas.

Ko za brambo domovine
vzame cesar staršem sine,
božja sveta volja je,
da mlad fant k soldatom gre.

Národna.

b) Gozdič je že zelen . . .

Gozdič je že zelen,
travnik je razcveten,
ptički pod nebom veselo pojó.

Ptički, jaz vprašam vas.
če bo že kmal' pomlad,
če bo že skoraj zelena pomlad?

Pomlad že prišla bo,
k' tebe na svet' ne bo,
k' te bodo djali v to hladno zemljo.

Ptičke l' en čas pojó,
rož'ce l' en čas cvetó,
moj'ga veselja nikol' več ne bo.

Národna.

c) Ljubca, povej, povej . . .

Ljubca, povej, povej,
al' me še ljubiš kej?
Al' me še ljubiš kej?
Dekle, povej!

Očka me kregajo,
mam'ca mi branijo,
jaz ti tako povem,
da te ne smem.

Očka te kregajo,
mam'ca ti branijo,
jaz pa ne maram nič,
pojem ko ptič.

Dečva, povej, povej,
al' me še ljubiš kej?
Al' me še ljubiš kej?
Dečva, povej!

Jaz ti tako povem:
Ljubit' te več ne smem,
ker 'maš ti družih več,
ljubezen je preč.

Národna.

5. Izgubljeni cvet.

Sinoči je pela
ko slavček ljubo,
zakaj pa je danes
rosnó nje okó!

Imela je vrtec,
oj vrtec krasan,
ko davi je vstala,
bil cvet je obran.

Sinoči cvetoča,
rudeča ko kri,
zakaj pa jej danes
obrazek bledí?

Oh, cvetje je rahlo,
čez noč se ospè;
a žal je še meni
po njem, o dekle!

Tja doli po polji
pa stopa nekdó,
on cvet je potrgal,
zdaj — uka glasnó!

Simon Gregorčič.

7. a) Gorjanska.

Kadar jes na pvaninco grem,
en liep zalen klabček gori dem;
krivo perje pa zadi 'mam,
da te dečva k na bo sram.
Oj dijo, oj dija, oj dija, oj dom!

Gorjančice so dro lepé,
pa so tudi vse bolj visoče;
jes pa pojdem u ravno poljé
po 'no zaubrno dečlè.
Oj dijo . . .

Koroška národna.

b) Kaj pa ti pobič . . .

Kaj pa ti pobič se v nevarnost podajaš,
čez Sav'co v vas hodiš, pa plavat ne znaš?

Mene poslušaj in več ne poskušaj
čez Sav'co v vas hodit, ker plavat ne znaš.

Savice sila bo tebe vtopila,
a deklici v hramu bo poč'lo srce.

Gorenjska národna.

c) Travniki so že zeleni . . .

Travniki so že zeleni,
rož'ce so se razcvetele;
sem jih trgala, vence spletala,
dokler sem nedolžna b'la.

Dokler sem še mlada bila,
bele gvante sem nosila;
zdaj pa tam leže, zdaj pa tam trohne,
ker ne maram več za nje.

Mladi fantje gor vstanite,
vaše kose nabrusite;
se je storil svit, pojte tje kosit,
vse te rož'ce pomorit.

Štajerska národna.

8. a) Erotika.

Oh da mogu dosegnuti zv'ezde
sa plavog svoda nebeskoga,
ja bih njojzi na uvojke sjajne
postavljao v'jenca zvjezdanoga.

Da pozvat mogu sve slavitje
iz zelenog i ubavog gaja,
ja bih njojzi slavuljevim zborom
darovao zemaljskoga raja.

Oh da mogu sve biserje drago
iz dubokog skupit okeana,
ja bih njojzi oko b'jela vrata
nanizao bisernog gjezdana.

Milan Begović.

b) Serenada.

Devojčica moja, ti davno že spiš.
V zvoniku bije polnoči,
in v tvoji spalnici lučka bedi,
in v tvoji spalnici paradž.

Jaz grem vsak večer na božjo pot.
Pod tvojim oknom grem vsak večer,
da najde duša moja mir,
grem vsak večer na božjo pot.

Čuj, posteljo tvojo zastražil je Bog.
Ob postelji tvoji kerub stoji,
in skozi temo se mu meč blesti,
in ta blesk je hladan, in ta blesk je strog.

Le spavaj sladko, ti srček moj!
Pod tvojim oknom grem vsak večer
in v moji duši sladak je mir,
dokler je bog otec stražnik tvoj!

O. Zupančič.

c) „To bilo je v prvi pomladi.“

Prišla najprva je pomlad;
potočki zašumeli ledu prosti so sredi trat
in ptički so zapeli;
a vendar ni še pel glasno pastir v jutranji zori,
in niso krili še zemljo
cvetic nešteti zbori.
Pomlad prinesla kras je svoj
med svet ga razstiljaje,
ko stala ti si pred menoj
pogled svoj v tla vpiraje.
Saj nama vzknila je tedaj
ljubav, ljubav goreča.
O solnčni ti mladosti raj
ljubezni prve sreča!

V cvetoči zrl sem Tvoj obraz
mi srce je vriskalo,
to bilo je pomladni čas,
ko vse je v cvetje gnalo.
Zasijal nam' je sreče žar
v ljubavnem objemu!
Pomlad, mladost, ljubezni čar!
Nam vse biló je v cvetju!

A. Tolstoj.

9. Moravska národna.

Huda, huda vojska bo.
Kdo bo, kdo bo šel na njo?
Ktera íma ljubega, ljubega prijaznega,
bode reva jokala.
„Bože, tudi jaz bi šla,
da imela bi doma,
oj, konjiča vranega,
prelepo sedlanega.“
„Kaj bi ljubica moja,
kaj pa bi tam delala?“
„Ob Donavi stala bi,
bele srajce prala bi,
to bi ljubček delala.“
„Beži ljubica domu,
priporoči se Bogu!
Ko iz vojske prišel bom,
ženko vzamem te na dom,
ako da nebeški Bog!“
Sedmo leto je že tu,
a od njega ni glasu.
„Ah, moj Bog, nebeški Bog!
Kdaj bo konec teh nadlog?“
K Donavi bežala je,
Donavo vprašala je:
„Ali si mi le čez pas?
Ali višja, nego jaz?
Da se v tebi potopim!“
Njene bele so noge peska se dotikale,
njene bele so roke proti bregu segale,
njene črne kite so po vodici plavale,
njene črne so oči proti nebu gledale.

Dragotin Kette.

Nekaj črtic o skladateljih, zastopanih v vzporedu tega koncerta.

Mili Balakirew, roj. l. 1837. v Nižnjem Novgorodu, je bil odličen ruski pianist in sodobnik slavnega ruskega virtuozu Antona Rubinstejna. Kot komponist je bil odločen zagovornik in pospešitelj narodnega duha v glasbi in nasprotnik vseh tujih vplivov, osobito nemškega, na domačo glasbo. Kot tak je postal jako važen činitelj v razvoju ruske glasbe s pristnim narodnim značajem. Bil je ustanovitelj in ravnatelj glasbene šole v Peterburgu. Od 1867—1870 je bil nastavljen kot dirigent ruskega glasbenega društva in od l. 1883—1895 kot dirigent dvorne pevske kapele. Balakirew ima mnogo zaslug za zbiranje ruske narodne pesmi in je l. 1866. tudi izdal zbirko takih pesmi. Njegove skladbe so med nami malo znane, med Rusi pa zavzema na koncertnem odru odlično mesto.

Njegova orientalska fantazija „Islamey“ je zgrajena na jako markantnem triolskem motivu. V vednem variriranju tega motiva jo razvija v blestečem klavirskem stavku do mogočnega sklepa prvega dela. — Drugi del fantazije prične z novim, mirnim motivom, ki se vzpne v krasnem, melodioznem stavku do mogočne višine, kjer se nam v uprav orkestralnem blesku pokaže drugi motiv. Zmagovito se prelije veličastni melodični tok zopet v motiv prvega dela. Tu sledi delna ponovitev prvega dela, toda še z večjim stopnjevanjem, nakar se povzpne skladba v močnem stopnjevanju v zadnji del, poln veličastnega zmagoslavja.

Henrik Wieniawski, ruski vijolinist, je bil rojen l. 1835. v Lublinu. Po dovršitvi svojih študij na pariškem konservatoriju je potoval kot virtuoz po Evropi in Ameriki. Po zaključitvi teh turnej (1850—1874) je bil imenovan profesorjem na konservatoriju v Bruslju. Čez dve leti je zapustil to mesto in zopet pričel s koncertnim potovanjem. Umrl je v Moskvi l. 1880. Kot komponist ima zelo častno mesto v svetovni vijolinski literaturi. Poleg mnogih drugih skladb za vijolino sta slavnoznanca dva vijolinska koncerta s spremljevanjem orkestra. D-moll-ovi koncert, ki se bo izvajal na Zavezinem koncertu, je lahko umljiva in melodiozna, iz treh stavkov obstoječa skladba.

Peter Čajkovsky, roj. 1840. v Wofkinski, gouvernement Wjatka, je študiral najprej pravoslovje, pozneje pa se je posvetil popolnoma glasbi ter umrl l. 1893. kot profesor konservatorija v Peterburgu. Prištevava se najnadarjenejšim in najizobrazenejšim novejšim ruskim skladateljem. Njegove skladbe se odlikujejo po pretresljivi melodiki in globoki nežnosti. Znanе so njegove simfonije (zlasti VI.), takisto njegove opere „Onjegin — Pikova dama — Macepa — Jolanta“. Komponiral je tudi vijolinske in klavirske koncerte ter mnogo krasnih samospjevov.

Emil Adamič, sedaj c. kr. učitelj v Trstu, je bil rojen 25. decembra 1877. na Dobrovi pri Ljubljani. Z 10. leti je že pel na koro v

cerkvi pri sv. Petru v Ljubljani, kjer je bil njegov oče v Ljubljani sedaj kot v pokoju živeči nadučitelj, organist. Nekaj let je študiral v gimnaziji, potem pa vstopil na učiteljsišče. Že tam je vodil tamburaški zbor „Zvezda“, ki mu je napisal mnogo glasbenih kosov. Na učiteljsišču so mu bili glasbeni učitelji v klavirju in teoriji Sokoll (ta mu je dal, da se zaradi samostojnosti, ki jo je mladi, talentirani Adamič že takrat kazal, maščuje, v klavirju ponavljalni izpit!), v vijolini Gerstner, pozneje pa v harmoniji in harmonijoslovju Čerin. Šele zadnji mu je vcepil veselje do glasbe (ker je bil Slovenec in ga je umel. — Op. pisca.). Vendar se je naučil na učiteljsišču zelo malo. Glavno znanje si je pridobil šele s samoučenjem. Kot učitelj v Zagorju ob Savi se je pečal s pevovodstvom, do katerega pa ni imel nikoli pravega veselja. (Do tu po Novih Akordih, lt. XII., stran 20). Pomanjkanje lahkih, melodijoznih in v narodnem duhu zloženih zborov ga je napotilo, da je pričel skladati take zборе. In v teh je res neprekosljiv! Koga ni očarala njegova prekrasna „V snegu“. (Hribi že beli so, rože še ne cveto...) S kakim polnim občutkom smo tenorji peli: „Samo moje srce, žalostno bode še...“ Kdo ne pozna njegove srčkane „Petnajst let“? (Moja ljubica šteje 15 let...) — S takimi skladbami je navdušil Adamič ne le pevske zборе, ampak tudi poslušalce. In zakaj? Ker je znal ubrati narodno — srčno struno. Adamič je naš velenadarjen, ne le najplodovitejši, ampak vedno napredujoči skladatelj, ki je pred 11 leti pričel z lahkimi, lepimi mešanimi zborom „Lipa“, pa se je vsled nadarjenosti in pridnosti povzpел do zborov, ki jih v moderni slovenski glasbi štejemo med najboljše (Ecce dolor — Kralj Matjaž [še v rokopisu]. Novim Akordom je od početka zvest, vztrajen in posebno čislani sotrudnik. O tem bi nam urednik g. dr. G. Krek znal marsikaj povedati! — Napredno učiteljstvo je lahko nanj ponosno, rekoč: „Naš je!“

Oskar Dev, sodnik v Kranju, se bavi že od mladih let z glasbo. Sam navdušen in izvrsten pevec, je znal povesod, kjer je služboval, navdušiti tudi zmožne slovenske pevce in pevke za slovensko pesem ter jih vadil petja, zlasti slovenskih narodnih pesmi, ki jih je mnogo nabral in lepo harmoniziral. (Glej: Sl. nar. pesmi. I. 1906. zal. L. Schwentner in: „Koroške slov. nar. pesmi“, izdala Gl. Matica. — Ta je izdala tudi že več njegovih lepih samospévov. (Pastirica. — Kangljica. — Snegulčica) in nekaj zborov. (Hrepenenje. — Tihi veter od morja.)

Josip Hatze, nadarjen hrvatski skladatelj, čigar skladbo „Noč na Uni“ za mešani zbor, s tenorskim samospévom in spremljevanjem orkestra je izvajalo hrvatsko pevsko društvo „Kolo“ na koncertu 6. novembra 1909 v Ljubljani. V zagrebškem hrvatskem narodnem gledališču so izvajali 21. marca 1911 njegovo enodejanko opero „Povratek“. Uglasbil je tudi več lepih samospévov.

Fran Marolt.

